

جمهوری اسلامی عبارت است از ملت ایران، این ملت پابرجا، این ملت مستحکم، این ملتی که حاضر است برای پیشرفت خودش زحمت بکشد، کار کند، تلاش کند، و بحمدالله در این ۴۷ سال پیشرفت کرده. آن روزی که جمهوری اسلامی یک نهال باریک بود، شما نتوانستید آن را از زمین قلع کنید و بکنید؛ امروز که بحمدالله جمهوری اسلامی یک شجره‌ی مبارکه‌ی بلند و پُر ثمر است.

۱۴۰۴/۱۱/۲۸

▼ حرف روز

ایران و تولد شبکه ضد تحریم

در جنگ‌های جدید، فقط موشک‌ها تعیین‌کننده نیستند؛ گاهی بنادر، جاده‌ها، خطوط ریلی و مسیرهای تجاری نیز سرنوشت یک نبرد را مشخص می‌کنند. تحولات اخیر نیز نشان داد که یکی از مهم‌ترین اهداف فشارهای خارجی علیه ایران، نه صرفاً ایجاد اختلال در تجارت، بلکه محدود کردن توان ژئوپلیتیکی کشور در اتصال شرق و غرب و شمال و جنوب منطقه بوده است. با این حال، آنچه امروز در نقشه تجارت ایران دیده می‌شود، تصویری متفاوت از محاسبات اولیه طراحان این فشارها ارائه می‌دهد. پهلوگیری مجدد کشتی‌های تجاری در چابهار، فعال شدن ظرفیت بندر شمالی، افزایش نقش مرزهای زمینی و توسعه کریدورهای ترانزیتی نشان می‌دهد که جغرافیای ایران همچنان مهم‌ترین مزیت راهبردی کشور است. دشمنان تصور می‌کردند با تمرکز بر چند گلوگاه محدود می‌توانند جریان تجارت ایران را مختل کنند، اما واقعیت این است که ایران تنها یک بندر یا یک مسیر نیست؛ ایران یک شبکه گسترده از مسیرهای جایگزین است که از سواحل مکران تا دریای خزر و از مرزهای غربی تا آسیای مرکزی امتداد یافته است. امروز بندر چابهار به دروازه اقیانوسی ایران تبدیل شده، بندر شمالی نقش جدیدی در کریدور شمال - جنوب پیدا کرده‌اند و مرزهای زمینی با عراق، ترکیه، پاکستان و آسیای مرکزی نیز به حلقه‌های مکمل این زنجیره بدل شده‌اند. این همان مزیتی است که بسیاری از کشورها فاقد آن هستند؛ مزیت قرار گرفتن در قلب چهارراه تجارت منطقه‌ای، اما در کنار این موفقیت‌ها، یک تهدید مهم همچنان پابرجاست؛ «تله امارات». طی سال‌های گذشته بخش قابل توجهی از تجارت خارجی ایران به واسطه‌گری بندر و شرکت‌های اماراتی وابسته شده است. این وابستگی اگرچه در برخی دوره‌ها بخشی از فشار تحریم‌ها را کاهش داده، اما در عمل یک گلوگاه جدید نیز ایجاد کرده است. هرگونه تغییر در سیاست‌های ابوظبی یا فشار بازیگران خارجی می‌تواند بخشی از زنجیره تأمین کشور را تحت تأثیر قرار دهد. به همین دلیل، مرحله جدید سیاست تجاری ایران نباید صرفاً به احیای مسیرهای گذشته محدود شود. هدف اصلی باید کاهش وابستگی به واسطه‌ها، توسعه تجارت مستقیم با شرکای منطقه‌ای و تقویت بندر و هاب‌های لجستیکی داخلی باشد. اگر چابهار، بندرعباس، امیرآباد، انزلی و کاسپین بتوانند سهم بیشتری از زنجیره تجارت را در اختیار بگیرند، بخش مهمی از آسیب‌پذیری‌های گذشته نیز از میان خواهد رفت. اکنون که شبکه‌ای از مسیرهای شمالی، جنوبی و زمینی در حال شکل‌گیری است، می‌توان گفت یکی از مهم‌ترین اهداف فشار خارجی با شکست مواجه شده است. جغرافیای ایران بار دیگر نشان داد که نه یک مانع، بلکه یک سلاح راهبردی در خدمت اقتصاد ملی است؛ سلاحی که اگر به درستی مدیریت شود، می‌تواند تحریم و فشار را به فرصتی برای بازآرایی قدرت اقتصادی کشور تبدیل کند.

[علی محمدی]

▼ گزارش روز

بورگن‌اشتوک: آزمون سنجش جدیت آمریکا

نشست «بورگن‌اشتوک» در سوئیس در شرایطی برگزار شد که هیأت ایرانی به ریاست محمدباقر قالیباف با دستورکاری روشن وارد این روند شده است و آن در واقع سنجش میزان پایبندی طرف مقابل به تعهداتی که پیش‌تر در قالب یادداشت تفاهم ثبت شده است. بر اساس اعلام وزارت امور خارجه آغاز هرگونه مسیر برای توافق نهایی به اجرای مجموعه‌ای از بندهای مشخص از جمله بندهای مرتبط با توقف درگیری‌ها در جبهه‌های منطقه‌ای وابسته است.

اسماعیل بقائی، سخنگوی دستگاه دیپلماسی نیز تأکید کرده است هدف اصلی این سفر بررسی نحوه اجرای تعهدات طرف مقابل است. این رویکرد نشان می‌دهد تمرکز مذاکره کنندگان ایرانی در این مرحله بر تحقق عملی مفاد پیشین قرار دارد در شرایطی که تحولات میدانی در لبنان و برخی نقاط دیگر همچنان ادامه دارد و فضای امنیتی منطقه در وضعیت شکننده ارزیابی می‌شود.

ترکیب هیأت‌ها و حضور میانجی‌هایی مانند قطر و پاکستان در کنار نقش میزبان سوئیس نشان‌دهنده چندلایه بودن این گفت‌وگوهاست. این نشست تنها یک گفت‌وگوی دوجانبه نیست و در چارچوب یک شبکه پیچیده دیپلماتیک با نقش‌آفرینی بازیگران منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای قرار می‌گیرد که هر کدام تلاش دارند بر روند مذاکرات اثرگذار باشند.

در سطح سیاسی جمهوری اسلامی ایران بر این نکته تأکید دارد که تجربه‌های گذشته نشان داده توافق بدون ضمانت اجرایی در میدان عمل با چالش جدی روبه‌رو می‌شود. از همین رو تمرکز بر بندهای مشخص تفاهم‌نامه و ارزیابی میزان اجرای آن‌ها در کانون توجه قرار گرفته است. این نگاه مبتنی بر این ارزیابی است که اعتبار هر توافق در نهایت در مرحله اجرا سنجیده می‌شود نه در مرحله امضا.

با توجه به آنچه گفته شد بورگن‌اشتوک در این میان تنها یک محل جغرافیایی نیست و به صحنه‌ای برای سنجش اعتبار تعهدات و اراده سیاسی طرف مقابل تبدیل شده است. جایی که نتیجه آن می‌تواند مسیر آینده روابط ایران و آمریکا را تعیین کند و بر معادلات منطقه‌ای نیز اثرگذار باشد.

[علی فاتح]

▼ خبر ویژه

شکست کامل پروژه مزدوران تل‌آویو در غزه

روزنامه «زمان اسرائیل» با اذعان به ناکامی طرح‌های تل‌آویو در نوار غزه، از شکست پروژه به‌کارگیری نیروهای وابسته و مزدوران محلی برای تضعیف حاکمیت حماس خبر داد و تأکید کرد که بیش از ۹۹ درصد جمعیت غزه همچنان تحت اداره و نفوذ این جنبش قرار دارند. این رسانه صهیونیست در گزارشی با لحنی انتقادی اعلام کرد که گروه‌های مورد حمایت رژیم صهیونی نه‌تنها نتوانسته‌اند تهدیدی جدی برای ساختار حکمرانی حماس ایجاد کنند، بلکه مأموریت‌ها و اهداف عملیاتی آنان نیز از ابتدا با ابهام، فقدان انسجام و ناکارآمدی همراه بوده است. بر اساس این گزارش، تلاش‌های اطلاعاتی و امنیتی تل‌آویو برای ایجاد شکاف در جبهه داخلی فلسطین و بهره‌گیری از عناصر محلی جهت تضعیف مقاومت، به نتایج مورد انتظار نرسیده و عملاً دستاورد ملموسی برای رژیم صهیونی به همراه نداشته است. «زمان اسرائیل» همچنین اذعان کرد که این پروژه نه‌تنها در تغییر موازنه‌های داخلی غزه ناکام مانده، بلکه در مواردی موجب پیامدهای معکوس و آسیب به منافع خود رژیم صهیونی شده است. این اعتراف رسانه‌ای در شرایطی مطرح می‌شود که گروه‌های مقاومت فلسطینی همچنان از حمایت گسترده مردمی برخوردارند و تلاش‌های چندساله تل‌آویو برای ایجاد ساختارهای جایگزین در غزه با شکست مواجه شده است.

مذاکرات سوئیس وارد فاز فنی شد

دو کشور قطر و پاکستان به عنوان میانجی مذاکرات ایران و آمریکا در سوئیس، در بیانه‌ای مشترک به مباحث مطرح شده و توافقات صورت گرفته در این دور از مذاکرات اشاره کردند. بر اساس بیانه مشترک دو کشور، نشست برگزار شده در منطقه بورگن اشتوک سوئیس و در چارچوب «تفاهم‌نامه اسلام‌آباد» در فضایی مثبت و سازنده برگزار شد و زمینه لازم برای آغاز مرحله جدیدی از گفت‌وگوهای فنی فراهم آمد. در این بیانه آمده است که طرفین با تشکیل یک کمیته عالی‌رتبه برای نظارت سیاسی بر روند میانجیگری موافقت کرده‌اند و گروه‌های کاری تخصصی در حوزه‌های هسته‌ای، رفع تحریم‌ها، نظارت بر اجرای توافقات و حل اختلافات تشکیل خواهند شد. همچنین نقشه راهی برای دستیابی به توافق نهایی ظرف ۶۰ روز مورد توافق قرار گرفته و مذاکرات فنی به صورت مستمر ادامه خواهد یافت. در بخش دیگری از این بیانه به ایجاد یک خط ارتباطی مستقیم میان طرف‌ها برای جلوگیری از سوء تفاهم‌ها و تضمین عبور ایمن کشتی‌های تجاری از تنگه هرمز اشاره شده است. قطر و پاکستان همچنین از توافق برای ایجاد سازوکار کاهش تنش با هدف تضمین پایبندی به پایان عملیات نظامی در لبنان خبر داده و تأکید کردند که به تلاش‌های خود برای تسهیل گفت‌وگوها و پیشبرد روند دیپلماتیک ادامه خواهند داد. دو کشور میانجی در پایان، از تعهد ایران و آمریکا به مسیر دیپلماسی و حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات قدردانی کردند.

پوشش بیمه‌ای تنگه هرمز آغاز شد

موسی رضایی، رئیس کل بیمه مرکزی، از تأسیس شرکت بیمه خلیج فارس برای پوشش ریسک‌های مرتبط با تنگه هرمز خبر داد و اعلام کرد این شرکت با مجوز هیأت عامل بیمه مرکزی فعالیت خود را آغاز کرده است. وی با اشاره به صدور ۲۴ فقره بیمه‌نامه ویژه تنگه هرمز در نخستین روزهای فعالیت این شرکت گفت: «بیمه خلیج فارس با هدف پوشش ریسک‌های این آبراه راهبردی ایجاد شده و تاکنون نخستین بیمه‌نامه‌های خود را صادر کرده است.» رضایی همچنین از برنامه بیمه مرکزی برای افزایش ضریب نفوذ بیمه از ۲،۵ درصد به ۳ درصد تا پایان سال خبر داد. وی با اشاره به خسارت‌های ناشی از جنگ‌های اخیر اظهار داشت: «حدود ۳۰ هزار دستگاه خودرو آسیب دیده ارزیابی شده‌اند که تاکنون ۲۳ هزار خودرو خسارتی معادل ۶ همت دریافت کرده‌اند.» رئیس کل بیمه مرکزی افزود: «در چهار ماه گذشته ۲۲ میلیون و ۲۵۰ هزار فقره خسارت بیمه‌ای پرداخت شده و در همین مدت ۱۷،۶ میلیون فقره بیمه‌نامه به ارزش ۲۳۷ هزار میلیارد تومان صادر شده است.» رضایی با بیان اینکه ۹۰ درصد تأمین مالی اقتصاد کشور همچنان بانک‌محور است، تأکید کرد حوادثی نظیر حادثه بندر شهید رجایی و جنگ‌های اخیر موجب افزایش توجه به صنعت بیمه شده است.

جنگ با ایران نتیجه معکوس داشت

یدیعت آحرونوت در گزارشی به نقل از تامیر پارودو، رئیس پیشین سازمان جاسوسی رژیم صهیونی (موساد)، نوشت که تل‌آویو از حمله به ایران هیچ دستاورد راهبردی به دست نیاورده و حتی این اقدام می‌تواند پیامدهای معکوسی برای امنیت آینده این رژیم به همراه داشته باشد. پارودو در گفت‌وگو با کانال ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونی، با انتقاد از سیاست‌های امنیتی و راهبردی تل‌آویو تأکید کرد که بزرگ‌ترین تهدید پیش روی رژیم نه برنامه هسته‌ای ایران، بلکه فقدان مرزهای مشخص و مورد توافق برای این رژیم است. وی اظهار داشت: «اسرائیل تنها کشوری در جهان است که مرزهای نهایی و تعریف شده ندارد و این مسئله منشأ بسیاری از بحران‌های امنیتی و سیاسی آن است.» رئیس اسبق موساد همچنین خواستار تدوین یک چشم‌انداز راهبردی بلندمدت و برگزاری همه‌پرسی برای تعیین آینده و مرزهای رژیم صهیونی شد. پارودو در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به جنگ اخیر علیه ایران، این اقدام را «گامی نادرست» توصیف کرد و هشدار داد که حملات نظامی نه تنها اهداف مورد نظر را محقق نکرده، بلکه ممکن است تهران را به این جمع‌بندی برساند که تنها راه جلوگیری از حملات مشابه در آینده، تقویت بازدارندگی راهبردی است.

▲ اسماعیل بقائی، سخنگوی وزارت امور خارجه پس از پایان اجلاس بورگن‌اشتوک با اشاره به پیشرفت مذاکرات درباره فروش نفت و آزادسازی دارایی‌های ایران گفت: «نگاه هیئت ایران این است که باید گریبان طرف مقابل را برای اجرای تعهدات بگیریم.» وی افزود نگرانی ایران نسبت به بدعهدی طرف مقابل، به‌ویژه تداوم نقض آتش‌بس از سوی رژیم صهیونی، به‌صراحت مطرح شده و برای نظارت بر اجرای آتش‌بس و حفظ صلح، سازوکار جدیدی با مشارکت میانجی‌ها ایجاد شده است.

▲ دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، با حمله شدید به روزنامه نیویورک‌تایمز، نحوه پوشش اخبار مربوط به ایران از سوی این رسانه را «خائنانه» توصیف کرد. وی نیویورک‌تایمز را رسانه‌ای «فاسد و شکست‌خورده» خواند و مدعی شد این روزنامه با انتشار «اخبار جعلی و حقایق ساختگی» درباره ایران، افکار عمومی را گمراه کرده است. ترامپ همچنین اعلام کرد گزارش‌های اخیر این رسانه را به پرونده شکایت چند میلیارد دلاری خود علیه نیویورک‌تایمز اضافه خواهد کرد و در ادامه با تکرار انتقادهای خود، گردانندگان این روزنامه را به انتشار اخبار دروغ متهم کرد.

▲ یک منبع امنیتی در استان الانبار عراق از موفقیت نیروهای الحشد الشعبی در شناسایی و انهدام سه مخفیگاه متعلق به هسته‌های گروه تروریستی داعش در مناطق صحرایی غرب این استان خبر داد. به گفته این منبع، عملیات پس از دریافت اطلاعات امنیتی درباره استفاده عناصر داعش از تونل‌های مخفی برای اختفا و نگهداری سلاح و مواد منفجره انجام شد. نیروهای الحشد الشعبی با اجرای یک عملیات پیش‌دستانه، سه تونل محصور شده با سیم‌خاردار را بدون تلفات انسانی یا خسارت مادی منهدم کردند. این منبع همچنین اعلام کرد که عملیات تعقیب و پاکسازی بقایای عناصر تروریستی در مناطق مرزی میان عراق و سوریه همچنان ادامه دارد.

▲ شبکه صهیونیست «کان» گزارش داد رژیم صهیونی تحت فشار آمریکا و همزمان با پیشرفت رایزنی‌های سیاسی با لبنان، در حال بررسی کاهش بخشی از نیروهای زمینی خود در مناطق اشغالی جنوب لبنان است. بر اساس این گزارش، مقامات نظامی رژیم معتقدند بخش عمده مأموریت‌های تهاجمی به پایان رسیده و نیازی به حفظ تمامی نیروهای مستقر در این منطقه وجود ندارد.

▲ هاگان فیدان، وزیر خارجه ترکیه، با اشاره به روند اجرای تفاهم‌نامه میان ایران و آمریکا هشدار داد که رژیم صهیونی ممکن است برای برهم زدن این روند اقدام به خرابکاری کند. وی اظهار داشت که برخی مسائل فنی، به‌ویژه در حوزه تحریم‌ها و راستی‌آزمایی هسته‌ای، همچنان باقی مانده و حل آنها در کوتاه‌مدت آسان نخواهد بود. فیدان با تأکید بر وجود اراده سیاسی در تهران و واشنگتن برای پیشبرد توافق، گفت: «همیشه اسرائیل در گوشه‌ای منتظر است تا به محض یافتن فرصت، این روند را مختل کند.»